

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини

**Кафедра інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного
інспектування ім. проф. В. Я. Атамася**

ОСНОВИ ХЕНДЛІНГА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для самостійної роботи
здобувачів факультету ветеринарної медицини
з ОК «Основи хендлінга»

Галузь знань 21 «Ветеринарна медицина», 21 «Ветеринарія»
Освітня програма 211 «Ветеринарна медицина
Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Одеса, 2024

УДК 636.7.025(083.13)

Укладач:

К.вет.н., доцент, доцент кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. проф. В. Я. Атамася Півень О. Т.

Рецензент:

В.о. завідувача кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин, к.в.н., доц. Морозов М. Г.

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів факультету ветеринарної медицини з ОК «Основи хендлінга» / О. Т. Півень [Електронний ресурс] – Одеса. : ОДАУ, 2024. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 25 с.

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів факультету ветеринарної медицини з ОК «Основи хендлінга» сформовано із метою допомоги здобувачам вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина» денної форми навчання другого (магістерського) рівня у вивченні питань, винесених на самостійне вивчення.

Затверджено до друку науково-методичною комісією факультету ветеринарної медицини (протокол № 4 від 04 листопада 2024р.)

Відповідальний за випуск: О. Т. Півень, кандидат ветеринарних наук, доцент

©Півень О. Т., 2024

ЗМІСТ

<i>Самостійна робота 1. Генетичні особливості собак різних порід. Хвороби, пов'язані з генетикою.....</i>	4
<i>Самостійна робота 2. Морфологія та фізіологія систем травлення, дихання, серцево-судинної, органів сечовиділення, органів внутрішньої секреції, органів розмноження, органів шкірного покриву та нервової системи у собак.....</i>	5
<i>Самостійна робота 3. Харчова і поживна цінність компонентів натурального раціону собак.....</i>	7
<i>Самостійна робота 4. Вимоги різних країн до перевезення собак.....</i>	9
<i>Самостійна робота 5. Сучасні препарати для обробки собак проти гельмінтів, бліх та кліщів.....</i>	10
<i>Самостійна робота 6. Спілкування собак між собою.....</i>	12
<i>Самостійна робота 7. Поведінкові портрети груп порід.....</i>	14
<i>Самостійна робота 8. Міжнародні племінні стратегії.....</i>	15
<i>Самостійна робота 9. Їздовий спорт.....</i>	16
<i>Самостійна робота 10. Підготовка собак-детекторів.....</i>	17
<i>Самостійна робота 11. Підготовка собак пошуково-рятувальної служби.....</i>	19
<i>Самостійна робота 12. Підготовка собак служби порятунку на воді.....</i>	21
<i>Самостійна робота 13. Змагання з дог-фрізбі.....</i>	22

**Самостійна робота №1. Генетичні особливості собак різних порід.
Хвороби, пов'язані з генетикою**

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з особливостями генетики собак різних порід та хворобами, що обумовлені генетичними факторами.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Визначення поняття «спадкові хвороби» собак.
2. Прояв спадкових хвороб собак.
3. Породи собак, у яких спадкові хвороби виявляються найчастіше.
4. Діагностика спадкових хвороб собак.
5. Лікування та профілактика спадкових хвороб собак.
6. Годівля та догляд за породами собак, що схильні до спадкових захворювань.

Терміни для запам'ятовування: спадкові хвороби, генетика, генофонд, інбридинг, дисплазія тазостегнових суглобів, вроджений дефект мітрального клапана, сириномієлія, кардіоміопатії, брахоцефалія, кросбридинг.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Хто є пращуrom сучасних порід собак?
2. Що таке спадкові хвороби собак?
3. Причини виникнення спадкових хвороб собак.
4. Які існують методи діагностики спадкових хвороб собак?
5. Як лікувати хвороби собак, спричинені генетикою?
6. Наведіть приклади порід собак, що схильні до спадкових хвороб?

Рекомендована література.

1. Генетика собак. Основи кінології. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1190279/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%207%20%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BA.%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97..pdf
2. Породисті собаки страждають від генетичних хвороб. Чи можна їх «перевивести»? URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2024/06/03/porodysti-sobaky-strazhdayut-vid-genetychnyh-hvorob-chy-mozhna-yih-perevyvesty/>
3. Спадкові хвороби собак. URL: <https://tierarzt-karlsruhe-durlach.de/uk/%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D1%85%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8-%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BA/>
4. Ткачук О. Д. Основні аспекти селекційного розведення собак. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/41335/1/MVNPК_Suchasna_kinolo_h_ia_stan%2C%20problemy%2C%20perspektyvy_2023-50-53.pdf

Самостійна робота №2. Морфологія та фізіологія систем травлення, дихання, серцево-судинної, органів сечовиділення, органів внутрішньої секреції, органів розмноження, органів шкірного покриву та нервової системи у собак

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із фізіологічними особливостями систем дихання, травлення, сечовиділення, внутрішньої секреції, розмноження, ЦНС, шкірного покриву у собак.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Особливості анатомії та фізіології травної системи у собак..
2. Органи дихання у собак та їх фізіологічні особливості.
3. Органи серцево-судинної системи у собак. Особливості фізіології.
4. Органи сечовидільної системи у собак. Фізіологія сечовиділення у собак.
5. Органи внутрішньої секреції у собак. Фізіологічні особливості органів внутрішньої секреції у собак.
6. Органи статевої системи у собак (органи розмноження). Фізіологічні особливості розмноження собак.
7. Нервова система собак та її морфологічні особливості. Фізіологія нервової діяльності у собак.
8. Шкірні покриви у собак та їх функції.

Терміни для запам'ятовування: ротова порожнина, слинні залози, зуби, ковтання, стравохід, шлунок, тонкий кишечник, товстий кишечник, печінка, підшлункова залоза, дефекація, розщеплення, всмоктування, травні ферменти, носові отвори, трахея, легені, альвеоли, сурфактант, газообмін, серце, аорта, легенева вена, клапани серця, серцеві скорочення, серцевий ритм, коло кровообігу, нирки, ниркова чашка, нефрон, сечоутворення, сочовиділення, сечовий міхур, фільтрація, сім'яники, сім'япроводи, утретра, яєчник, яйцеклітина, матка, головний мозок, нейрон, відділи головного мозку, спинний мозок, нервова діяльність, шкіра, волосяні цибулини, шерсний покрив.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Які органи відносяться до травної системи собак?
2. Як здійснюється процес перетравлення їжі у собак?
3. Із яких складових складається дихальна система у собак?
4. Опишіть фізіологічні особливості дихання у собак.

5. Серцево-судинна система у собак, із яких елементів вона складається?
6. Опишіть механізм скорочення серця.
7. Як проходить сечовиділення у собак?
8. Які органи відносяться до системи сечовиділення у собак?
9. Опишіть особливості функціонування репродуктивної системи у сук.
10. Опишіть особливості функціонування системи розмноження у кобелів.
11. Із яких відділів складається головний мозок у собак?
12. Які функції виконує шкіра у собак?

Рекомендована література.

1. Іванова О. В., Гиль М. І., Литвиненко Т. В., Шевченко С. С., Трофименко А. О. Біологія собаки: навч. пос. Миколаїв, 2010. 351 с.
2. Хомич В. Т., Горальський Л. П., Ших Ю. С. Морфологія собаки: навч. пос. Житомир: «Полісся», 2013. 473 с.

Самостійна робота №3. Харчова і поживна цінність компонентів натурального раціону собак

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із класифікацією кормів для собак та визначити їх складові. Опанувати відмінності, переваги й недоліки натурального харчування. Значення субпродуктів, овочів та фруктів у натуральному харчуванні собак.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Різновиди раціонів для собак.
2. Готові корми для собак. Їх класифікація.
3. Натуральна годівля собак.
4. Які складові мають входити до натурального раціону собак.
5. Продукти, які заборонено згодовувати собакам.

6. Джерела білків, жирів, вуглеводів за натуральної годівлі собак.
7. Субпродукти у складі натуральних раціонів собак.
8. Молочні продукти, які дозволено згодовувати собаці.

Терміни для запам'ятовування: повнораціонні корми для собак промислового виробництва, сухі корми, вологі корми, паучі, клас корму, натуральний раціон, поживна цінність, харчова цінність, субпродукти, крупи, овочі, фрукти, молочні продукти, білки, жири, вуглеводи, вітаміни, мінерали, режим годівлі.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Переваги і недоліки готових кормів для собак.
2. Наведіть переваги і недоліки натуральних раціонів для собак.
3. Наведіть джерела білків у натуральних раціонах для собак.
4. Наведіть джерела жирів в натуральних раціонах для собак.
5. Що є джерелами вуглеводів у натуральних раціонах годівлі для собак?
6. Чи слід додатково задавати собакам вітаміни і мінерали за натуральної годівлі?
7. Які продукти заборонено згодовувати собакам?

Рекомендована література.

1. Основні правила годування собаки. URL: https://kitipes.com.ua/articles/osnovni_pravylya_goduvannya_sobaky/
2. Поради щодо годування собак. URL: <https://www.purina.ua/articles/dogs/feeding>
3. Чим годувати собаку? URL: <https://naturalka.com.ua/chym-hoduvaty-sobaku/>

Самостійна робота №4. Вимоги різних країн до перевезення собак

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із особливостями підготовки собак до транспортування, оформленням необхідних для транспортування документів. Вимоги до ввезення тварин до Австралії, Аргентини, Бельгії, Болгарії, Великобританії (Англія), Угорщини, Греції, Німеччини, Гонконгу, Данії, Індії, Ізраїлю, Індонезії, Ісландії, Італії, Іспанії, Ірландії, Кіпра, Канади, Литви, Латвії, Македонії, Норвегії, Словаччини, Польщі, США, Туреччини, Франції, Фінляндії, Швейцарії, Швеції та Японії.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Нормативна база, яка враховується під час транспортування собак.
2. Електронна ідентифікація.
3. Ветеринарні документи, які мають супроводжувати собаку під час транспортування.

Терміни для запам'ятовування: повнораціонні корми для собак промислового виробництва, сухі корми, вологі корми, паучі, клас корму, натуральний раціон, поживна цінність, харчова цінність, субпродукти, крупи, овочі, фрукти, молочні продукти, білки, жири, вуглеводи, вітаміни, мінерали, режим годівлі.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. На основі яких законодавчих актів здійснюється транспортування собак?
2. Хто має право перевозити собаку?
3. Які вимоги висуваються до перевезення собак?
4. Що являє собою електронна ідентифікація та навіщо вона проводиться?
5. Хто проводить чіпування собак?

6. Якіщеплення мають бути зроблені перед транспортуванням собаки? Терміни їх проведення.

7. Які ветеринарні документи мають бути підготовлені для собак, що транспортуються закордон?

8. Які вимоги до ввезення тварин висувають різні країни світу? Наведіть приклади.

Рекомендована література.

1. Європейська конвенція про захист домашніх тварин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15#Text
2. ЗУ Про затвердження правил транспортування тварин (Редакція від 17.09.2020 р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-2011-%D0%BF#Text>
3. ЗУ Про захист тварин від жорсткого поводження (Редакція від 06.11.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>
4. Правила перевезення тварин через кордон. URL: <https://controlanimals.jimdofree.com/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%82%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%BE%D0%BD/>

Самостійна робота №5. Сучасні препарати для обробки собак проти гельмінтів, бліх та кліщів

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із правилами проведення протипаразитарних обробок собак (проти бліх, кліщів, гельмінтів), засвоїти схеми обробок

для собак різних видових груп найбільш дієвими сучасними препаратами. Навчитись обирати препарати для обробки за діючою речовиною, формою випуску.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Важливість обробок собак проти паразитів.
2. Частота обробок собак проти паразитів.
3. Схеми обробок собак різних вікових груп проти паразитів.
4. Підходи щодо обрання засобів для протипаразитарних обробок.
5. Вибір препаратів за формою випуску.
6. Вибір препаратів за діючою речовиною.
7. Найбільш дієві сучасні комплексні препарати для обробки собак проти паразитів.

Терміни для запам'ятовування: протипаразитарні обробки, схеми обробки собак, ізоксалини (Симпаріка, Нексгард, Бравекто), протипаразитарні краплі, протипаразитарні таблетки, протипаразитарні шампуні, протипаразитарні пудри, діюча речовина, частота обробки.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Проти яких паразитів обробляють собак?
2. З якого віку обробляють собак від паразитів?
3. З якою частотою та в якій послідовності обробляють собак від паразитів?
4. У чому полягають переваги і недоліки комплексних протипаразитарних препаратів?
5. Які сучасні дієві комплексні протипаразитарні препарати Вам відомі?
6. Які протипаразитарні препарати Вам відомі за формою випуску?

7. Які діючі речовини у більшості протипаразитарних препаратів? Наведіть приклади.

Рекомендована література.

1. Відкриття сезону: як і коли обробляти собак від бліх та кліщів. URL: <https://vmiske.ua/vidkrittya-sezonu-yak-i-koli-obroblyati-sobak-vid-blikh-ta-klischiv/>
2. Обробка собак від паразитів. URL: <https://vet103.com.ua/obrobka-sobak-vid-parazitiv/>
3. Протипаразитарні обробки. URL: <https://zoolux.vet/blogs/protivoparazitarnye-obrabotki>

Самостійна робота №6. Спілкування собак між собою

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із особливостями прояву собаками емоцій відносно інших собак та людини. Опанувати елементи, з яких складається мова собак. Важливість демонстраційної поведінки собак та засади виникнення бійок між собаками. Попередження бійок між собаками.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Способи сигналізації тварин.
2. Соціальний ранг тварин.
3. На чому базується обмін інформацією між тваринами?
4. «Дві мови» собак.
5. Демонстративна поведінка як основа спілкування собак.
6. Особливості громадського життя собак.
7. Бійки між собаками.

Терміни для запам'ятовування: способи сигналізації, мова тварин, підходи до

розуміння собаки, демонстрація у поведінці собак, поза, звуки, виляння хвостом, прояви відданості, привітання, бійки між собаками.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що називають «мовою» собак?
2. Від чого залежить поведінка собаки?
3. Що є підґрунтям обміну інформацією у тварин?
4. Чому вважають, що собака володіє «двома мовами»?
5. Що є основною одиницею «мови» собак?
6. Що лежить в основі формування тривалої дружби між собаками?
7. Для чого необхідна демонстраційна поведінка?
8. Чому бійки між собаками залишаються актуальним питанням?
9. Як можна уникнути бійки між собаками?
10. Поясніть, чому собака краще розуміє людину?
11. Що відчуває собака, яка виляє хвостом?
12. Як можна навчитись розуміти собаку?

Рекомендована література.

1. Доценко В. В. Зоопсихологія: навч. пос. Харків, 2019. 240 с.
2. Іванова О. В., Гиль М. І., Литвиненко Т. В., Шевченко С. С., Трофименко А. О. Біологія собаки: навч. пос. Миколаїв, 2010. 351 с.
3. Як собаки спілкуються між собою. URL: <https://priazovka.com/uk/yak-sobaky-spilkuyutsya-mizh-soboyu/>

Самостійна робота №7. Поведінкові портрети груп порід

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із основними рисами поведінки собак найстародавніших груп порід (молосоїди, мисливці лісостепів і степів, хорті, гончі, мисливці тайги) та вторинних груп порід (такси, лягаві, спанієлі, тер'єри, справжні вівчарки, пінчери і шнауцери).

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Визначення поняття «етологія».
2. Класифікація порід собак за поведінкою.
3. Найстародавніші групи порід.
4. Вторинні групи порід.

Терміни для запам'ятовування: способи сигналізації, мова тварин, підходи до розуміння собаки, демонстрація у поведінці собак, поза, звуки, виляння хвостом, прояви відданості, привітання, бійки між собаками.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «етологія»?
2. Наведіть групи собак за типом поведінки?
3. Опишіть особливості поведінки собак групи «молосоїдів»?
4. Опишіть особливості поведінки собак групи «хортих»?
5. Охарактеризуйте особливості поведінки собак групи «гончих»?
6. Охарактеризуйте особливості поведінки собак групи «мисливців тайги»?
7. Що є характерним для поведінки собак групи «такс»?
9. Які основні риси поведінки собак групи «спанієлів»?

10. Охарактеризуйте особливості поведінки собак групи «тер'єрів»?
11. Охарактеризуйте основні риси поведінки собак групи «справжніх вівчарок»?
12. Що є характерним для поведінки собак групи «пінчерів та шнауцерів»?

Рекомендована література.

1. Внесок породи у характер собак виявився переоціненим. URL: <https://nauka.ua/news/vnesok-porodi-u-harakter-sobak-viyavivsyia-pereocinenim>
2. Доценко В. В. Зоопсихологія: навч. пос. Харків, 2019. 240 с.
3. Іванова О. В., Гиль М. І., Литвиненко Т. В., Шевченко С. С., Трофименко А. О. Біологія собаки: навч. пос. Миколаїв, 2010. 351 с.
4. Топ-5 особливостей поведінки собак. URL: <https://petko.com.ua/uk/news/detail/osobennosti-povedeniya-sobak/>

Самостійна робота №8. Міжнародні племінні стратегії

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись із міжнародними вимогами щодо племінного розведення собак. Опанувати вимоги до собак, які допускаються до в'язки, а також способи доведення племінної цінності тварин.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Мета племінного розведення собак.
2. Вимоги до собак, які використовуються з метою племінного розведення..
3. Правила проведення в'язок собак.
4. Способи доведення (підтвердження) племінної цінності собак.

Терміни для запам'ятовування: конституція, менталітет собаки, порода, член МКФ, ідентифікація (чіп, клеймо), заводчик, розведення, спадкові захворювання,

тестування племінного поголів'я, в'язка, генетичне різноманіття породи, розмір популяції, фенотипічні ознаки, полігенетичні захворювання, штучне запліднення, племінна програма.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що стоїть на меті племінного розведення собак?
2. Які висуваються вимоги до собак, що допускаються до розведення?
3. Яких вимог слід дотримуватись під час проведення в'язок племінних собак?
4. Які способи підтвердження племінної цінності собак Вам відомі?

Рекомендована література.

1. Кінологічна спілка України. Племінна діяльність. URL: https://uku.com.ua/oficial_inform/all_polozh.html
2. Кодекс етики ВГО КСУ. URL: https://uku.com.ua/oficial_inform/codex_etyky.html
3. Положення про племінну комісію ВГО КСУ. URL: <https://uku.com.ua/polozheniya/comissii/pleminna.html>

Самостійна робота №9. Їздовий спорт

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з особливостями їздового спорту (їздові собаки), зокрема з історією його виникнення, породами собак, які беруть участь у даному виді змагань, видами перегонів.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Історія виникнення їздового спорту.

2. Види перегонів (індивідуальні, командні).
3. Роль погонича під час змагань.
4. Вимоги до собак, що беруть участь у змаганнях.

Терміни для запам'ятовування: погонич, індивідуальні дисципліни, командні дисципліни, скутер, байк-джорінг, канікросс, скіджоринг, скіпуллінг, спринт.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що Вам відомо про їздовий спорт в Україні?
2. Що являє собою «їздовий спорт»?
3. Які породи собак можуть брати участь в їздових змаганнях?
4. Які різновиди їздового спорту Вам відомі? У чому відмінності?
5. Дисципліни в сучасному їздовому спорті: як вони поділяються?

Рекомендована література.

1. Перегони на собачих упряжках – запальний командний спорт. URL: <https://4camping.com.ua/statti/porady-vid-ekspertiv/perehony-na-sobachykh-upriazhkakh-zapalnyi-komandnyi-sport/>
2. Полянничко О., Стінська В., Васюк А. Їздовий спорт: історія, становлення та розвиток в Україні. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/19666758.pdf>

Самостійна робота №10. Підготовка собак-детекторів

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з Положенням Про проведення змагань спеціальних рошукових собак за програмою «Служба собак-детекторів» (ССД 1-3). Визначити мету проведення змагань, вимоги до учасників змагань.

Засвоїти основні умови виконання дисциплін і критеріїв собаками, а також оцінювання й штрафні бали.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Мета проведення змагань.
2. Розкрити поняття собака-детектор.
3. Загальні положення (вимоги) щодо проведення змагань.
4. Умови виконання дисциплін та критерії їх оцінювання:
 - 1) контактна чи безконтактна вибірка запахової речі;
 - 2) огляд багажу;
 - 3) огляд автомобілів;
 - 4) обшук приміщення;
 - 5) вправи зі слухняності.

Терміни для запам'ятовування: собака-детектор, ССД-1, ССД-2, ССД-3, вибухові речовини, наркотичні речовини, тютюнові вироби, провідник, сигналізування собаки, вільний пошук, пошук на повідку, штрафні бали, дискваліфікація, диференціювання, огляд багажу, огляд автомобілів, обшук приміщення, послух.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що є метою змагань спеціальних розшукових собак?
2. Які породи собак можуть бути собаками-детекторами?
3. Як класифікується програми ССД?
4. Які способи сигналізування собак про виявлені закладки Вам відомі?
5. Як проводиться оцінювання собак під час змагань?

6. Які умови оцінювання собак під час виконання ними дисциплін з диференціювання?

7. Які умови оцінювання собак під час виконання ними дисциплін з огляду багажу?

8. Які умови оцінки собак під час виконання ними вправ з огляду автомобілів?

9. Які умови оцінки собак під час виконання ними обшуку приміщень?

Рекомендована література.

1. Доценко В. В. Зоопсихологія: навч. пос. Харків, 2019. 240 с.
2. Положення Про проведення змагань спеціальних рошукових собак за програмою «Служба собак-детекторів» (ССД 1-3). URL: <https://uku.com.ua/polozheniya/sport/2020/ssd.html>

Самостійна робота №11. Підготовка собак пошуково-рятувальної служби

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з міжнародними правилами організації і проведення змагань серед собак пошуково-рятувальної служби. Засвоїти вимоги до учасників змагань, відповідальність, особливості оцінювання.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Дозвіл на проведення змагань.
2. Відповідальність.
3. Вікові обмеження.
4. Вимоги до учасників змагань.
5. Змагання на придатність собак пошуково-рятувальної служби.
6. Перевірка послуху і кмітливості собак.
7. Оцінювання завдань – «робота по сліду».
8. Перевірка собак пошуково-рятувальної служби в умовах сніжного обвалу.

9. Перевірка собак пошуково-рятувальної служби на водних перешкодах.

Терміни для запам'ятовування: собаки пошуково-рятувальної служби, рівні випробувань, вимоги до дресирувальника, РН-випробування, випробування рівня А, випробування рівня В, випробування рівня С, випробування за температурою, бальні відомості.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Які вимоги висуваються до собак пошуково-рятувальної служби?
2. Які існують рівні випробувань?
3. Які існують загальні правила щодо організації змагань?
4. Які існують обмеження за віком?
5. У чому полягають особливості перевірки послуху і кмітливості собак? На що звертають увагу? Що оцінюють? Що повинен вміти собака?

Рекомендована література.

1. Гиль М. І., Коновалов О. В., Агапова Є. М., Сусол Р. Л. Дресирування собак: навч. пос. Одеса: Одеський державний аграрний університет, 2010. 297 с.
URL: https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/kaf_ggtb/hyl/navch-pos-dresyruv-sob.pdf
2. Доценко В. В. Зоопсихологія: навч. пос. Харків, 2019. 240 с.
3. Наказ Про щорічну атестацію пошуково-рятувальних собак кінологічних підрозділів ДСНС. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0140388-20#Text>

Самостійна робота №12. Підготовка собак служби порятунку на воді

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з особливостями підготовки собак служби порятунку на воді, основними вправами, які повинні вміти виконувати ці собаки, а також правилами оцінювання собак під час виконання ними вправ.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Загальні відомості про програму підготовки собак-рятівників.
2. Вимоги до собак, що допускаються до випробування.
3. Основні вправи, що входять до програми випробувань.
4. Вправа «боковий апорт». Правила виконання та оцінювання вправи.
5. Вправа «буксирування дрейфуючого човна із людиною». Правила виконання вправи собакою та її оцінювання суддями.
6. Вправа «спасіння тонучого (старт із берега)». Вимоги до виконання вправи собакою-рятівником та правила оцінювання завдання.
7. Вправа «управління собакою у воді». Правила виконання вправи та оцінювання виконання.

Терміни для запам'ятовування: програма ССВ, перевірка на соціальну адаптацію, оціночний лист, випробування, боковий апорт, буксирування дрейфуючого човна із людиною, порятунок потопуючого, управління соакою у воді.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що Вам відомо про програму підготовки собак-рятівників?
2. Які собаки можуть брати участь у даному виді випробувань?
3. Які вправи входять до програми випробувань? Якими балами вони оцінюються?

4. Які вимоги висуваються до виконання вправи «боковий апорт»?
5. Які вимоги висуваються до виконання вправи «буксирування дрейфуючого човна із людиною»?
6. Які вимоги до виконання собакою-рятівником вправи «спасіння тонучого»?
7. Які вимоги висуваються до виконання вправи «управління собакою на воді»?

Рекомендована література.

1. Готові до всього: які є різновиди службових собак і де вони працюють, окрім поліції. URL: https://zaxid.net/sluzhbovi_sobaki_riznovidi_de_voni_pratsyuyut_okrim_politsiyi_n1585420
2. Положення про порядок проведення випробувань за програмою «Служба порятунку на воді (ССБ)». URL: https://uku.com.ua/polozheniya/sport/2020/ss_voda.html
3. Собаки рятувальники на воді та в горах. URL: <https://petslike.ua/blog/sobaki-riatualniki-na-vodi-ta-v-gorakh>

Самостійна робота №13. Змагання з дог-фрізбі

Мотиваційна характеристика теми. Ознайомитись з особливостями проведення змагань з дог-фрізбі та дог-фрізбі фристайлу, вимогами до суддів, що оцінюють ці змагання.

Самостійне вивчення рекомендовано проводити згідно наступної послідовності:

1. Мета дог-фрізбі та дог-фрізбі фристайлу.
2. Дисципліна «кидки на точність».
3. Дисципліна «кидки на дальність».
4. Умови проведення змагань.

5. Вимоги до собак, що беруть участь у змаганнях.
6. Класи та категорії.
7. Правила проведення змагань.
8. Вимоги до поля, на якому проводяться змагання (різні дисципліни).
9. Вимоги до суддів.
10. Вимоги до дисків, що використовуються під час змагань.
11. Штрафні бали. Причини нарахування штрафних балів.
12. Підстави для дискваліфікації учасників змагань.

Терміни для запам'ятовування: дог-фризбі, дог-фризбі фристайл, кидки на точність, кидки на дальність, календар спортивних заходів, ідентифікація, тічка, добровільні внески учасників, жеребкування, клас «Прогрес», клас «Майстер», клас «Експерт», клас «Новачок», стартова зона, розмітка поля.

Форма звітності: конспект, який розкриває питання, винесені на самостійне вивчення, чи презентація (за бажанням студента).

Питання для самоконтролю:

1. Що є метою змагань з дог-фризбі та дог-фризбі фристайлу?
2. Що являє собою дисципліна «кидки на точність»?
3. Що являє собою дисципліна «кидки на дальність»?
4. Які умови висуваються до проведення змагань?
5. Які вимоги висуваються до собак, що беруть участь у змаганнях?
6. Які існують класи і категорії у даному виді змагань?
7. Наведіть основні правила проведення змагань.
8. Які вимоги висуваються до поля, на якому проводяться змагання? Якою має бути розмітка поля?
9. Які диски дозволяється використовувати?
10. За що можуть нараховуватись штрафні бали учасникам змагань?
11. Що є підставою для дискваліфікації учасників змагань?

Рекомендована література.

1. Змагання з дог-фрізбі. URL: <https://www.dogsport.org.ua/vii-3-zmahannia-z-doh-frizbi/>
2. Полодження Про інструкторів та суддів з дог-фрізбі та дог-фрізбі фристайлу в системі ВГО «КСУ». URL: https://uku.com.ua/oficial_inform/all_polozh.html
3. Положення Про проведення змагань з дог-фрізбі та дог-фрізбі фристайлу в системі ВГО «КСУ». URL: https://uku.com.ua/oficial_inform/all_polozh.html
4. Спорт із собакою: види та опис. URL: <https://www.zootovary.com/uk/sport-iz-sobakoyu-vidi-ta-opis-a-826.html>
5. України з кінологічного фристайлу для участі у Чемпіонатах Світу та Європи МКФ. URL: https://uku.com.ua/polozheniya/sport/2020/vidb_zbirna_fristayl.pdf?usp=sharing

Навчальне видання

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи здобувачів факультету ветеринарної медицини з
ОК «Основи хендлінга»**

**Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.**

Ум. друк. арк.1,04.

**Наклад
100 прим
ОДАУ**

65000, м.Одеса, вул. Пантелеймонівська, 13